

Asia: VN/20873/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Aivovammaliitto ry:n lausunto lausuntopyyntöön luonnoksesta sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n muuttamiseksi.

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/20873/2026

3 §:n 2 momentin 1 kohta (konkreettinen, kohtaava asiakastyö): Kohtaavan työn painottaminen avustusten myöntämisperusteena on kannatettava. Kohtaavaa työtä ei kuitenkaan tule määritellä tai tulkita niin suppeasti, että sillä tarkoitettaisiin ainoastaan ihmisten välistä välitöntä kohtaamista. Kohtaava työ edellyttää rinnalleen myös sitä mahdollistavaa toimintaa. Kohtaava työ olisi toivottavaa määritellä laaja-alaisemmin. Esimerkiksi aivovamma ja aivoverenkiertohäiriö voi vaikuttaa henkilön toimintakykyä, muistia, aloitekykyä ja osallistumismahdollisuuksia heikentäen siten, että ilman ammattilaisten ohjausta, neuvontaa ja koordinoitua moni kohderyhmään kuuluva ei löydä vertaistuen tai muun järjestötoiminnan piiriin eikä kykene siihen osallistumaan. Myös läheiset tarvitsevat ohjausta muuttuneessa elämäntilanteessa. Kohtaava työ edellyttää toimivia rakenteita. Viestintä, neuvonta, vapaaehtoistoiminnan koordinoitua, paikallisyhdistysten tukeminen sekä yhteydenpidon mahdollistavat järjestelmät ovat välttämättömiä edellytyksiä sille, että kohtaava työ tavoittaa kohderyhmänsä ja toteutuu yhdenvertaisesti koko maassa. Ilman näitä rakenteita kohtaavaa työtä ei synny eikä sitä voida ylläpitää. Järjestöissä tuetaan paikallisyhdistyksien vapaaehtoisia järjestämään paikallista, vertaistuellista kohtaavaa toimintaa koko kohderyhmälle. Tämä työ mahdollistaa sen, että aivovaurion saaneet ja heidän läheisensä saavat tarvitsemansa tuen asuinpaikastaan riippumatta. Tämän vuoksi kohtaavan työn määritelmän tulee kattaa myös ne toiminnot, jotka tekevät kohtaavan työn käytännössä mahdolliseksi.

3 §:n 2 momentin 2 kohta (toiminnan sopeuttaminen toimintaympäristömuutoksiin): Toiminnan tarpeen sekä tuloksellisuuden painottaminen on hyvä asia.

3 §:n 2 momentin 3 kohta (toiminnan rinnakkaisuus & päällekkäisyys): Järjestön eduksi tulee huomioida myös jo tehdyt yhdistymiset, ei pelkästään ne, jotka ovat suunnitteilla.

3 §:n 2 momentin 4 kohta (toiminnan tavoitavuus ja osallistumisen avoimuus): ei lausuttavaa

3 §:n 2 momentin 5 kohta (kulujen kohtuullisuus ja perusteltavuus): ei lausuttavaa

3 §:n 2 momentin 6 kohta (avustusten käyttöä koskeva palaute): ei lausuttavaa

Kohdassa 4. ”Pääasialliset vaikutukset” todetaan, että keskeisin muutos on konkreettisen kohtaavan asiakastyön korostuminen avustettavassa toiminnassa. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä painotus. On kuitenkin toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta tärkeää, ettei kohtaavaa työtä määritellä vain apua ja tukea tarvitsevien keskinäiseksi kohtaamiseksi ja toimenpiteisiin, joilla on vain välitön vaikutus. Mukana on pidettävä 15.6.2026 julkaistujen STM:n kriteerien mukaisesti ”Avustusta voidaan kuitenkin myöntää keskus- tai kattojärjestön toteuttamaan kohtaavaan työhön tai mikäli avustettavan toiminnan rooli on oleellista paikallis- tai aluetason kohtaavaan työn toteutumiselle”.

Asetuksen voimaantuloa on syytä siirtää vuodella eteenpäin. Muutokset olisi valmisteltava huolella ja tässä työssä pitää olla mukana myös järjestöjen toimintaa tuntevia ihmisiä.

Lausunnon antajasta:

Aivovammaliitto on aivovammautuneiden, aivoverenkiertohäiriön tai muun aivovaurion sairastaneiden ihmisten ja heidän läheistensä potilas- ja vammaisjärjestö. Vuosittain Suomessa aivovamman, aivoverenkiertohäiriön tai muun aivovaurion saa noin 60 000 henkilöä. Pitkäaikaisia, arkea haittaavia oireita jää noin 200 000 henkilölle.

Hakkarainen Päivi
Aivovammaliitto ry - toiminnanjohtaja